

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.09.1989, sp. zn. 3 Cz 54/8, ECLI:CZ:NS:1989:3.CZ.54.1988.1

Číslo: 51/1991

Právní věta: Ak ide o spojenie dvoch samostatných autorských diel, nejde tu o spoluautorstvo (§ 7 Autorského zákona), ale o spojenie diel (§ 5 Autorského zákona). Ochrana autora každého zo spojených diel spočíva aj v práve na to, aby v každom vydaní spojeného diela bolo uvedené autorstvo autorov spojených diel a v práve na vyplatenie odmeny za každé z týchto diel.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.09.1989

Spisová značka: 3 Cz 54/8

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dílo autorské, Právo autorské

Předpisy: 35/1965 Sb. § 5

§ 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51

Ak ide o spojenie dvoch samostatných autorských diel, nejde tu o spoluautorstvo (§ 7 Autorského zákona 1)), ale o spojenie diel (§ 5 Autorského zákona).

Ochrana autora každého zo spojených diel spočíva aj v práve na to, aby v každom vydaní spojeného diela bolo uvedené autorstvo autorov spojených diel a v práve na vyplatenie odmeny za každé z týchto diel.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 9. 1989, [3 Cz 54/89](#))

Žalobkyňa sa žalobou domáhala proti žalovanému vydavateľstvu a proti žalovaným A. G. a K. R. ochrany jej autorského práva, najmä pokiaľ ide o vydanie a rozširovanie kresieb bez jej súhlasu, ako aj uloženia povinnosti vydavateľstva uzavrieť so žalobkyňou nakladateľskú zmluvu, v ktorej bude žalobkyňa uvedená do copyrightu; uplatnila tiež nárok na odmenu vo výške 23 % z celkovej odmeny za každé vydanie publikácie „T“ s jej figurálnymi kresbami a na vyslovenie zákazu porušovania jej autorského práva, pokiaľ ide o tieto kresby.

Žalovaní A. G. a K. R. a žalované vydavateľstvo žiadali žalobu zamietnuť s odôvodnením, že kresby vyhotovené žalobkyňou a obsiahnuté v uvedenej publikácii nevyžadujú autorskú ochranu, lebo nie sú výsledkom jej samostatnej tvorivej činnosti.

Obvodný súd Bratislava 3 rozsudkom určil, že 168 figurálnych kresieb v publikácii „T.“ vydanej žalovaným vydavateľstvom v roku 1980, sú tvorivým dielom žalobkyne; žalovaným A. G., K. R. a žalovanému vydavateľstvu zakázal zasahovať do autorského práva žalobkyne, najmä pokiaľ ide o vydanie a rozširovanie kresieb bez jej súhlasu. Žalované vydavateľstvo zaviazal uzavrieť s žalobkyňou nakladateľskú zmluvu s uvedením žalobkyne do klauzuly copyrightu s nárokom na zaplatenie 23,23 % z celkovej odmeny pri prípadných ďalších vydaniach publikácie.

Na odvolanie žalobkyne a žalovaných A. G. a K. R. Mestský súd v Bratislave svojím rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovaného A. G. zaviazal zdržať sa zásahov do autorského práva žalobkyne k výtvarnému dielu použitému v publikácii a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej K. R. trovy konania v sume 225,- Kčs do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a ostatným účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že týmto rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Podľa ustanovenia § 5 odst. 1 zákona č. 35/1965 Zb. možno spojiť diela len so súhlasom ich autorov. So spojenými dielami nakladajú všetci autori spoločne.

Podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 35/1965 Zb. autor má právo na ochranu svojho autorstva, najmä na nedotknuteľnosť svojho diela, a ak dielo používa iná osoba, potom má právo na to, aby sa tak stalo spôsobom neznižujúcim hodnotu diela.

Autor má právo s dielom nakladať, najmä rozhodnúť o jeho uverejnení, a udeľovať privolenie na jeho použitie (§ 12 ods. 1 písm. b/ zákona č. 35/1965 Zb.).

Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 zákona č. 35/1965 Zb. pri každom použití diela patrí autorovi, s výnimkami uvedenými v § 15, autorská odmena. Výška odmeny sa spravuje podľa hodnoty diela a jeho spoločenského významu.

Autor, ktorého právo bolo porušené, sa môže domáhať toho, aby rušenie jeho práva bolo zakázané, následky porušenia odstránené a aby mu bolo poskytnuté primerané zadostučinenie (§ 32 ods. 1 zákona č. 35/1965 Zb).

Odvolací súd zmení rozhodnutie, ak súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav. Môže zmeniť rozhodnutie aj vtedy, ak po doplnení dokazovania je skutočný stav veci zistený tak, že je možno o veci rozhodnúť (§ 220 ods. 1, 2 O. s. p.).

Týmito zákonnými ustanoveniami sa odvolací súd v tejto veci dôsledne nespravoval.

Podľa zistení oboch súdov žalobkyňa na požiadanie žalovaného vydavateľstva a po dohode s žalovanými A. G. a K. R. vytvorila grafické znázornenie gymnastických cvičení, ktoré bolo publikované v diele „T.“, pričom v klauzule copyrightu boli uvedení ako autori iba žalovaní A. G. a K. R. Žalobkyňa nebola ako autorka časti diela uvedená.

Súdy obidvoch stupňov boli toho názoru, že figurálne kresby vyhotovené žalobkyňou a obsiahnuté v uvedenej publikácii sú výsledkom jej tvorivej činnosti s dôsledkami práva na ochranu jej autorstva

podľa ustanovení zákona č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (Autorského zákona) 2) v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 tohto zákona.

Treba súhlasiť s právnym názorom odvolacieho súdu, pokiaľ v danom prípade neprijal názor súdu prvého stupňa vo vzťahu k otázke, o aké autorstvo žalobkyne ide. Správne odvolací súd ustálil, že nejde o spoluautorstvo žalobkyne a žalovaných A. G. a K. R. v zmysle ustanovenia § 7 Autorského zákona, ale o špecifický prípad spojenia dvoch samostatných diel - slovesného odborného diela žalovaných A. G. a K. R. a grafického diela žalobkyne a že teda ide o spojené dielo, ktoré treba posudzovať podľa ustanovenia § 5 Autorského zákona.

Táto skutočnosť mala však za následok, že i pri každom ďalšom použití diela patrila žalobkyni ochrana podľa ustanovení Autorského zákona, ktorá spočívala nielen v povinnosti uvádzať jej autorstvo, ale tiež aj v nároku na vyplatenie odmeny.. To platilo aj vo vzťahu k dvom vydaniám publikácie „T.“ s použitím figurálnych kresieb bez jej súhlasu. I v tomto prípade patrila teda žalobkyni ochrana všetkých jej autorských práv, vrátane práva na autorskú odmenu.

Správne odvolací súd posúdil aj otázku oprávnenosti nároku žalobkyne uplatneného tiež v jej žalobnom návrhu, pokiaľ sa domáhala vysloviť povinnosť žalovaného vydavateľstva uzavrieť s ňou nakladateľskú zmluvu, a v tejto časti jej návrh zamietol.

Žalobkyňa však bola pri uzavretí nakladateľských zmlúv medzi zahraničnými vydavateľstvami a žalovanými A. G. a K. R. opomenutá. Títo žalovaní pri uzavretí zmlúv vystupovali ako výluční autori celej publikácie, hoci figurálne kresby nie sú výsledkami ich tvorivej činnosti.

Pokiaľ ide o otázku, v akom rozsahu je nárok žalobkyne na autorskú odmenu opodstatnený v porovnaní s opodstatnenými nárokmi na autorskú odmenu ďalších autorov publikácie s ohľadom na povahu jej tvorivej činnosti, jej účinok a funkčnosť v spojenom diele (§ 13 ods. 1, druhá veta, Autorského zákona), súd si musí túto otázku v danej veci vyriešiť sám, hoci aj po jej predchádzajúcom znaleckom posúdení, pričom znalecký posudok zhodnotí podľa vlastnej úvahy ako každý iný dôkaz (§ 132 O. s. p.).

Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd porušil pri svojom postupe v konaní a pri rozhodovaní vo vyššie označených smeroch zákon v ustanoveniach § 6, § 120 ods. 1, § 132, § 153, § 221 a § 220 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 451, § 452, § 456, prvá veta, O. z. a s ustanoveniami § 12 ods. 1, § 13 a § 32 zákona č. 35/1965 Zb., čo mohlo mať vplyv na správnosť rozhodovania vo veci samej.

Poznámky pod čarou:

1) zákona č. 35/1965 Zb. (ktorého úplné znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 247/1990 Zb.)

2) Úplné znenie tohto zákona so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 247/1990 Zb.